

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1962

BRNO 1963

Za vesnicí podél jezeřansko-loděnické silnice za křižovatkou mezi silnicí a polní cestou severně k.208 m se nacházejí jednotlivě malé silně otřelé galské střípky.

Hallstättsche Kulturschichte und keltische Funde bei Jezeřany

Bez.Znojmo.

Bei Jezeřany wurde hinter dem Dorfe in einer alten Sandgrube eine hallstättsche Kulturschichte festgestellt und bei dem Kreuzwege wurden einige stark abgerollte kleine latenezeitliche Scherben gefunden.

Přeložil: J.Skutil

- - -

Výzkum laténského sídliště ve Velkých Hostěrádkách.

Karel Ludikovský.

Plošný odkryv na shora uvedené lokalitě provedený v letošním roce navázal na výsledky terenních prací v letech 1960-1961^{1/} a v hrubých rysech uzavírá výzkum tohoto sídliště. Bude sice třeba po sklizni dlouhodobých zemědělských kultur provést v okolí osady ještě zjišťovací sondy, ty však již nemohou podstatně ovlivnit výsledky dosažené výzkumem.

V r. 1962 byl dokončen odkryv nejbližší vodnímu toku položené řady staveb, z nichž nejrozsáhlejší byla

Z-8: velká, nepravidelná soustava terasovitě rozložených jam jako celek kruhovitěho obrysu o rozměrech 590 x 685 cm a max.hloubce asi 110 cm. Obsahovala vrstvy silně propálených popelů, mazanice, železné škváry atd. Podle směru vrstev lze soudit, že při severním okraji tohoto konglomerátu byly patrně umístěny železářské pece. Poněvadž se nepodařilo zachytit jejich základy, lze soudit, že byly zbudovány na povrchu a hlubokou orbou zcela zničeny.

Z-9: keltské polozemnice pravouhlého půdorysu se zaoblenými rohy, celkové rozměry 436 x 248 cm, podélná orientace ZSZ-VJV. Vchod do stavby byl umístěn při nároží v podélné jižní stěně, kúlové jámy hřebenu sedlové střechy uprostřed kratších stěn. Pozůstatky krbu v zásypech ukazují, že byl umístěn mimo vlastní stavbu.

Z-10: Keltská polozemnice pravouhlého obrysu se zaoblenými rohy /rozměry 344x182 cm, orientace SZ-JV/ opět se zbytky pece, která byla umístěna mimo stavbu a zcela rozorána. Podélná orientace stavby je kolmá ve vztahu k orientaci všech dosud zjištěných staveb, vchodová část nezjistitelná. Kúlové jámy sedlové střechy byly vyhloubeny uprostřed kratších stěn. Byla vzdálena pouze 0,40 m od polozemnice Z-15.

Z-11: Keltská polozemnice se zaoblenými rohy o rozměrech 435 x 274 cm, orientace SSZ-JJV. Jihovýchodní nároží je zhruba pravouhle rozšířeno ve vchodovou část, kúlové jámy jsou zahloubeny opět do středu kratších stěn.

Z-12 a Z-13: pouze části polozemnic zničených budováním silážní jámy.

Z-14: Keltská polozemnice obdélného tvaru, jejíž jižní část je jen slabě dochována. Rozměry 434 x 225 cm, orientace ZSZ - VJV. V těsné blízkosti chaty byla odkryta halštatská zásobnicová jáma.

Z-15: Keltická polozemnice obdélného tvaru v těsné blízkosti Z-10. Nároží byla zaoblená, SV stěna obloukovitě vypouklá. Vchodová část splynula s halštatskou jámou při jižním nároží polozemnice; obloukovitě vyklenutá stěna se dotýká jiné zásobnicové halštatské jámy kuželovitého tvaru. Rozměry 394 x 300 cm. Kúlové jámy sedlové střechy byly umístěny v kratších stěnách.

Na základě dosažených výsledků lze považovat opět část chat odkrytých v letošním roce za dílny /např. Z-8, jednu ze dvojice Z-10/15 ap./. Poměrně pravidelné rozložení staveb v terénu ukazuje, že osada byla vybudována ve zcela krátkém časovém úseku podle jednotného a předem stanoveného plánu. Po přesném vyhodnocení materiálu bude možno stanovit ještě jemnější odstíny ve vnitřní struktuře i vývoji osady. Předběžně lze poukázat na tu okolnost, že v osadě je třeba počítat nejen se vztahy k původnímu /halštatskému/ obyvatelstvu, ale současně i uvažovat o složkách jihovýchodních z oblasti karpatské kotliny a to nepochybně ve spojitosti s některými druhy řemeslné výroby.

Poznámky:

1. Přehled výzkumů 1960, Brno 1961, 77-80, tab.28-29; 1961 Brno 1962, 64-66, tab. 27.

Grabung einer latènezeitlichen Siedlung in Velké Hostěradky.

Die Flächenabdeckung auf oben angeführter Lokalität knüpfte an Ergebnisse der Terrainarbeiten aus den Jahren 1960/61¹. Im Jahre 1962 wurde die Abdeckung der dem Wasserlauf am nächsten liegenden Bautenreihe beendet, von welchen die ausgedehnteste Z-8 war, ein unregelmässiges System terrassenförmig angelegter Gruben, die einen kreisförmigen Grundriss bildeten /Ausmass 590 x 685 cm, max. Tiefe 110cm/. In den aschigen Schichten fand man Lehmewurfstücke, eiserne Schlackenstücke u.ä. Nach der Aufschüttung kann geschlossen werden, dass auf der Oberfläche beim Rand der Grube, Eisenschmelzöfen angebracht waren, die durch späteres Ackern völlig vernichtet wurden. Die weiteren Bauten waren typische keltische Erdhütten/polozemnice/ mit abgerundeten Ecken und zwei Pfosten für den First des Satteldaches, die in der Mitte der kürzeren Wände eingetieft waren: Z-9 /Ausmasse 436 x 248 cm, Längorientierung WNW-OSO, Eingang im Ecke der Südwand, Herdüberreste, der ausserhalb des Wohnraumes errichtet war/: Z-10 /Ausmasse 344 x 182 cm, Orientierung NW-SO, wiederum mit Herdüberresten ausserhalb des Raumes der Erdhütte, Eingang nicht feststellbar/. Diese Erdhütte war nur 0,4 m von der Erdhütte Z-15 entfernt. Z-11: /Ausmasse 435 x 274 cm, Orientierung NNW-SSO, Eingang in der südöstlichen Ecke/; Z-12 und Z-13: nur Teile der Erdhütten, die bei der Errichtung der Silagengrube zerstört wurden. Z-14 ist eine sehr seichte Erdhütte. Ausmasse 434 x 225 cm, Orientierung WNW-OSO. In nächster Nähe wurde eine hallstattzeitliche Vorratsgrube abgedeckt. Z-15 diese Erdhütte befindet sich sehr nahe von Z-10. Der Eingang verschmoltz mit einer hallstattzeitlichen Grube am südlichen Eck, die bogenförmig gewölbte gegenüberliegende Wand mit einer anderen hallstattzeitlichen Vorratsgrube. Ausmasse 394 x 300 cm, Orientierung NW-SO.

Auf Grund der erreichten Ergebnisse kann wiederum ein in der heurigen Grabungssaison obgedeckter Teil der Hütten als Werstätten angesprochen werden /Z-8

eine von den beiden Hütten Z-10/15 u.ä./. Die verhältnismässig regelmässige Anordnung der Bauten im Terrain zeigt, dass die Niederlassung in einem sehr kurzen Zeitabschnitt, nach einem einheitlichen und vorher festgesetzten Plan errichtet wurde. Nach der Materialbewertung wird es möglich sein, noch feinere Nuancen in der Innenstruktur und in der Entwicklung der Niederlassung zu bestimmen. Vorläufig kann auf die Tatsache hingewiesen werden, dass man in der Niederlassung nicht nur mit einem Anteil /Beziehungen/ zur ursprünglichen /hallstattzeitlichen/ Bevölkerung rechnen muss, sondern wir müssen auch gleichzeitig von den südöstlichen Bestandteilen aus der Region des Karpatenbeckens erwägen und dies zweifellos in Verbindung mit einigen Zweigen der Handwerkserzeugung.

Výzkum keltského pohřebiště v Blučině / o.Brno-venkov/.

K. Ludikovský.

Tab. 22.

Výzkum v letošním roce navázal na zjištění 3 kostrových hrobů v roce předcházejícím¹⁾. Celkový počet dosud zjištěných hrobů je 14, z toho jsou 4 /5?/ hroby bojovníků, 3 neurčené, 6 hrobů mužů beze zbraní a pouze jediný bezpečně určený hrob ženy. Některé hroby byly z větší či menší části zničeny hlubokou orbou /na př. hr 8,10,14/, takže určení bez přesného antropologického posudku je nemožné. Rozměry obdélníkových hrobových jam se zaoblenými rohy dosahují až 285 x 80 cm, jejich hloubka kolísá od zcela nepatrného zahloubení až do 120 cm. Orientace uložení nebožtíků probíhá ve směru S-J. Z nálezů lze uvést zbraně / meč, štít, kopí/, zvířecí kosti /polovina kance v hr.č.5/, téměř pravidelně nacházíme keramiku atd. Mezi vyjimečné nálezy lze zařadit dvojdílný, litý bronzový náramek zdobený plastickým ornamentem /hrob bojovníka č.13/. Pohřebiště lze zařadit do středolatského období; podle dosavadního stavu vrcholí v období kované spony s velkou kulovou patkou. Lze předpokládat na základě číselného nepoměru pohřbu obou pohlaví, že v příští výzkumné sezoně budou získány další hrobové celky. Při výhodném okraji pohřebiště byl zachycen hromadný hrob 6 jedinců /3 dospělých a 3 dětí/ v mělké kruhové mísovité jámě. Uložení koster je velmi nepravidelné a nebalé /přes sebe, na zádech, s vyvrácenou hlavou ap./. Lze předpokládat hromadný hrob rodiny. Poněvadž neobsahoval milodary, možno jej pouze rámoově /na základě celkové situace na nalezišti/ zařadit do doby bronzové.

Poznámky:

1/ Přehled výzkumů 1961, Brno 1962,67, tab.28.

Grabung eines keltischen Gräberfeldes in Blučina /Bez.Brno-venkov/.

Die Grabung knüpfte im heurigen Jahr an die drei im Vorjahr festgestellten Gräber¹⁾. Die Gesamtzahl der bisher abgedeckten Gräber beträgt vierzehn, von diesen sind vier /fünf?/ Kriegergräber, drei unbestimmbar, sechs Männergräber

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1962.

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Sady osvobození 19/23.
Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Roulík.
Redaktoři: PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
Překlady: R. Tichý, C. Sc. a E. Tichá.
Kresby: J. Jaša.
Na titulní stránce: Záchytná ploténka ostruhy ze slovanského
kostrového hrobu v Mikulčicích.
Vydáno jako rukopis - 400 kusů - neprodejné.

